

HAARLEMMERMEER

AAN DE SLAG!

**VOOR JOU EN
JE OMGEVING**

VERKIEZINGSPROGRAMMA

2022-2026

VOORWOORD

Na jaren van ongelimiteerde groei en ontwikkeling in Haarlemmermeer heeft corona ons met beide benen op de grond gezet. Van de een op de andere dag kwam het sociale leven tot stilstand en werden onze vrijheden beperkt. Sindsdien heeft corona veel van de samenleving gevraagd. De maatregelen troffen gezinnen met kinderen die thuisonderwijs kregen en ouders die thuiswerken en het begeleiden van de kinderen moesten combineren. Voor veel culturele instellingen en de sport betekende het dat ze hun deuren gedeeltelijk of helemaal moesten sluiten. Van de mensen werkzaam in de zorg is het uiterste gevraagd. In ons sociale leven hebben we gemerkt hoe we elkaar kunnen missen als dichtbij elkaar zijn niet kan vanwege de beperkende maatregelen. "Digitaal is geen alternatief voor sociaal". Iedereen heeft behoefte aan gewoon contact, ondersteuning, hulp en gezelschap. Alleen in gezamenlijkheid vinden wij betekenis, alleen met elkaar vinden wij zin in het leven. Dat betekent in de praktijk van alledag: samenwerken, zorgzaamheid en verantwoordelijkheid voor elkaar.

Naast het sociale leven is onze economie ook tot stilstand gekomen. De geparkeerde vliegtuigen op de landingsbanen van Schiphol waren hier stilzwijgend getuige van. Van koploper met de sterkste economie van Nederland was Haarlemmermeer ineens drager van de rode lantaarn. Ondanks de steunpakketten vanuit het Rijk hebben ondernemers de deuren moeten sluiten en afscheid moeten nemen van werknemers. Levenswerken zijn afgebrokkeld en diepe sporen zijn nagelaten. Het economisch herstel is ondertussen ingezet maar zal nog veel energie en creativiteit vragen.

'Aan de slag' is de titel van ons verkiezingsprogramma. "Zij aan Zij" is de manier waarop wij naar de samenleving willen kijken. Wij zien in de kracht van het collectief het antwoord op de gevolgen van het alsmaar toenemende individualisme. De saamhorigheid die corona ons heeft gebracht willen wij vasthouden. Daarmee zetten we in op een inclusieve samenleving waarin we naar elkaar omzien en waarin iedereen meetelt. Niet of jij of ik, maar wij. Zij aan zij.

OPGAVEN

Om te kunnen blijven Wonen, Werken en Leven in Haarlemmermeer zijn er grote opgaven waarvoor oplossingen moeten worden gevonden. Het bijbouwen van een aanzienlijk aantal betaalbare woningen moet starters en gezinnen weer de mogelijkheid geven een plek te vinden binnen onze gemeente. Maar er is meer nodig. Een fijne plaats om te wonen vraagt om een omgeving waar geleefd kan worden. Leefbaarheid die ontstaat door voldoende groene buitenruimte met plekken die uitnodigen om elkaar te ontmoeten en te ontspannen. Het unieke open polderlandschap vormen de groene longen van onze samenleving en is daarmee een van onze grootste bezittingen. Het CDA wil daarom voorkomen dat Haarlemmermeer volledig wordt volgebouwd. "De verdozing van ons landschap moet stoppen". Wij willen ontwikkelen in balans met de omgeving vanuit een realistische ambitie. De tijd van ongelimiteerde groei is echt voorbij, we hebben daar simpelweg de ruimte niet meer voor.

Een andere grote opgave betreft de jeugd in Haarlemmermeer. Een steeds groter wordende groep in onze samenleving. Daar waar kwetsbare ouderen tijdens corona juist veerkrachtig bleken gold dit minder voor onze jongeren. Corona heeft een grote invloed op vele van hen met alle gevolgen van dien. Daar waar de één zich terugtrekt en vereenzaamd, hangt de ander op straat en zorgt ineens voor overlast. Het CDA wil de komende periode tot oplossingen komen en hiervoor aansluiting zoeken bij het Deltaplan Jeugd dat landelijk wordt ontwikkeld.

TOEKOMSTVISIE

Wij willen een Haarlemmermeer waarin overheid, inwoners en ondernemers zij aan zij staan. In onze dorpen en wijken zijn voldoende betaalbare woningen beschikbaar, de gekte op de woningmarkt heeft plaats gemaakt voor een gezonde balans tussen vraag en aanbod. Inwoners kijken naar elkaar om en voelen zich prettig en veilig. Iedereen heeft de kans om mee te doen! We leven in een goede onderhouden omgeving met voldoende ruimte, groen en biodiversiteit waarin het karakteristieke open polderlandschap niet langer wordt bedreigd maar wordt omarmt. In Hoofddorp en Nieuw Vennep komt hoogbouw, de dorpen blijven kleinschalig en we laten de polderlinten met rust. We zorgen voor levendigheid voor onze kinderen en jeugd. De agrarische ondernemers dragen bij aan de beleefbaarheid van ons landschap en zorgen voor voedsel en energie. Nieuw woonwijken zijn klimaat adaptief en energieneutraal. Schiphol ontwikkelt zich tot een duurzame luchthaven waardoor de overlast voor de omgeving afneemt. We hebben een sterke en eerlijke economie die minder afhankelijk is van de luchtvaart en zich meer richt op kennis en innovatie. Hierdoor blijft onze financiële positie sterk en blijven de lokale lasten acceptabel.

In een tijd waarin de polarisatie heel groot is willen wij juist verbinden. Zelfs op één van de moeilijkste momenten in de geschiedenis van onze partij willen wij verantwoordelijkheid nemen omdat wij ten diepste overtuigd zijn van ons verhaal voor de samenleving. Daarom nodigen wij iedereen uit om samen met ons te werken aan het Haarlemmermeer van de toekomst!

“Aan de slag! – voor jou en je omgeving”

Erik van der Peet

Lijsttrekker

HET CDA EN DE VIER PIJLERS

Het CDA is een brede volkspartij die gelooft in een samenleving waarbij mensen oog voor elkaar hebben en bijdragen aan elkaars welzijn. Zo'n gemeenschap uit zich op verschillende manieren. Denk bijvoorbeeld aan een dorp of stad, of een wijk daarvan waar mensen zich verbonden voelen. Maar ook bij een vereniging of binnen een familie is er het gevoel van samen. Al die gemeenschappen hebben hun eigen waarden en specifieke kenmerken. Het CDA streeft er naar om binnen de gemeente recht te doen aan de verschillende belangen van mensen en hun gemeenschappen. Het juiste evenwicht te vinden tussen die belangen is naar onze mening waardevoller dan het rechtlijnig streven naar 'rechtse' (liberaal) of 'linkse' (socialistisch) standpunten.

Het CDA streeft naar verbinding. Voor elkaar, met elkaar. Wij stellen het gemeenschappelijk belang voorop. Daarbij zoeken we naar overeenkomsten en het juiste evenwicht tussen verschillende belangen. Uiteindelijk nemen we een democratisch besluit, rekening houdend met mogelijk ongunstige gevolgen voor een minderheid.

De inspiratiebron voor het CDA vormt de joods-christelijke traditie waaruit onze Nederlandse samenleving is voortgekomen. De waarden daarvan, die zichtbaar zijn in de daaruit voortvloeiende normen, proberen we te vertalen naar de samenleving van vandaag. Veel CDA'ers vinden hun inspiratiebron in hun geloof en in de Bijbelse verhalen. Steeds meer CDA'ers vinden juist hun inspiratie in de uitwerking van de normen en waarden in onze hedendaagse maatschappij, los van welke geloofsovertuiging dan ook. De vier pijlers zijn:

1) GESPREIDE VERANTWOORDELIJKHEID

Voor het CDA begint politiek met de erkenning van maatschappelijk initiatief. Mensen, buurten, sportclubs, scholen, kerken, moskeeën, zorginstellingen, bedrijven: ze leveren allemaal een unieke bijdrage aan de samenleving. De overheid geeft al die mensen en organisaties het vertrouwen om te doen waar ze goed in zijn. En de burger geeft de overheid het vertrouwen om te doen wat zij moet doen. Vertrouwen is dus belangrijk. Niet alles hoeft volgens regels en wetten te gebeuren. Mensen en bedrijven weten vaak zelf heel goed hoe dingen geregeld moeten worden. De gemeente stelt zich dienstbaar op.

2) SOLIDARITEIT

Het CDA zet in op de betrokkenheid van burgers om de onderlinge verbondenheid te versterken. Betrokkenheid tussen generaties en tussen arm en rijk. We leven niet alleen voor onszelf, maar we zijn pas mens door met elkaar te leven. De overheid zorgt voor de basis van sociale zekerheid: voor iedereen is er gezondheidszorg, onderwijs en inkomen. Het individu mag daarbij niet uit het oog worden verloren. Het CDA vindt onderlinge verbondenheid en solidariteit tussen mensen belangrijk.

3) PUBLIEKE GERECHTIGHEID

Het CDA staat pal voor de rechtsstaat als onmisbare voorwaarde voor de bescherming van menselijke waardigheid. De overheid is er om samenleven mogelijk te maken voor ons allemaal. Een betrouwbare overheid stelt duidelijke grenzen en geeft mensen zekerheid. De overheid is er ook om onrecht te bestrijden, ze moet rechtvaardig zijn.

4) RENTMEESTERSCHAP

Vanuit een besef van verbondenheid tussen de generaties voelt het CDA zich geroepen tot zorg voor natuur en cultuur. We hebben de natuur en de cultuur geërfd van onze (voor)ouders en te leen van de mensen die na ons komen. Dat vraagt dat we verder kijken dan ons eigen belang en onze eigen tijd hier op aarde, ook op financieel gebied. Beheren en beheersen zijn met het oog op de toekomst niet voldoende. Om een betere samenleving achter te laten is visie, creativiteit en innovatie nodig.

*“ Het CDA streeft naar verbinding.
Voor elkaar, met elkaar! ”*

TERUGKIJKEN MET DE BLIK VOORUIT

Op 1 januari 2019 is de nieuwe gemeente Haarlemmermeer ontstaan uit een fusie van de oude gemeente Haarlemmermeer en de gemeente Haarlemmerliede & Spaarnwoude. Vanuit het College en de Raad hebben wij in de eerste periode van de nieuwe gemeente verantwoordelijkheid genomen om “Samen te bouwen aan een krachtig Haarlemmermeer” (titel collegeprogramma). Vanuit een duale gedachte zijn onze wethouder en de fractie met veel energie aan de slag gegaan om zoveel mogelijk punten uit ons vorige verkiezingsprogramma te realiseren. We zijn trots op wat wij in samenwerking met andere partijen hebben bereikt, zowel vanuit het College als vanuit de Raad:

- Na het stoppen van het project Duinpolderweg heeft het CDA het initiatief genomen om samen met de VVD een initiatiefraadsvoorstel op te stellen om als Haarlemmermeer de vacante regierol voor de bereikbaarheid tussen Haarlemmermeer en de Bollenstreek op te pakken. Aan de hand van het unaniem aangenomen voorstel is een regietafel opgericht waar op basis van gelegenheidscoalities samen met de lokale politiek aan de andere kant van de Ringvaart wordt gewerkt aan oplossingen voor de korte en middellange termijn. [CDA vanuit Raad](#)
- Het CDA heeft met het opstellen van de “Motie Lachgas” ervoor gezorgd dat er een verbod is ingesteld op het gebruik van lachgas in Haarlemmermeer. Het verbod geldt voor gebieden waar de meeste overlast wordt ervaren en bij evenementen. [CDA vanuit Raad](#)
- Het stoppen van het project IDA als onderdeel van de ombuigingen. [CDA vanuit Raad](#)
- Als eerste gemeente in Nederland heeft Haarlemmermeer Datacenter beleid vastgesteld. Een belangrijke stap om te voorkomen dat grote multinationals bedrijventerrein in Haarlemmermeer volbouwen met datacenters die geen enkele kwaliteit toevoegen aan ons landschap. [CDA vanuit College](#)
- Nadat de bouw van een 150kV trafostation in Rijsenhout definitief van de baan was is er samen met de netwerkbeheerder gezocht naar alternatieve locaties om de noodzakelijke extra capaciteit te realiseren. Door een nieuwe locatie aan te wijzen aan de Incheonweg in Rozenburg is de ontwikkeling van een extra capaciteit in het energienetwerk een stap dichterbij. Hiermee is voorkomen dat toekomstige woonwijken en bedrijventerreinen in Haarlemmermeer niet kunnen worden voorzien van elektriciteit. [CDA vanuit College](#)
- De herijking van de plannen voor Park21 is een feit. De grootschalige Leisure is niet langer onderdeel van de plannen en de focus ligt meer op recreatie voor de directe omgeving. Op aandringen van het CDA wordt niet langer vervuilde grond vanuit Amsterdam op schone grond aangebracht voor de polderlaag. [CDA vanuit College en Raad](#)
- Na een jarenlang betoog voor meer structurele investeringen op het gebied van onderhoud en vernieuwing van de openbare buitenruimte is de afgelopen periode fors geïnvesteerd om achterstanden in te lopen. [CDA vanuit College en Raad](#)
- Op initiatief van het CDA is een integrale visie opgesteld voor Buitenkaag. Een kansrijk gebied dat zich vanuit de visie in balans met de omgeving kan ontwikkelen met oog voor waterrecreatie en transformatie van kassengebied. [CDA vanuit College](#)

Door corona heeft de economie in Haarlemmermeer in 2020 en 2021 te maken gekregen met forse tegenwind. Daarnaast zijn er grote tekorten ontstaan op het gebied van Jeugdzorg en het uitvoeren van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Voor het CDA is het belangrijk om het huishoudboekje op orde te hebben met als basis een sluitende meerjarenbegroting. Daarom heeft het CDA ingestemd met een groot pakket aan ombuigingen om de inkomsten en uitgaven in de periode tot 2025 weer in balans te krijgen.

Op aandringen van onder andere het CDA zijn hierbij de minima ontzien en zijn belastingen voor inwoners niet verhoogd. De kwaliteit van de openbare buitenruimte blijft op orde doordat op voordracht van het CDA niet wordt bezuinigd op het onderhoud van het groen.

Daarentegen zijn er ook maatregelen genomen waar het CDA minder blij mee is. Daarom hebben wij samen met andere partijen ervoor gepleit om een aantal maatregelen niet uit te voeren als het perspectief verbetert. Dit kan door sneller herstel van de economie of extra middelen die het Rijk beschikbaar stelt. Aan de hand van de laatste inzichten blijkt dat dit inderdaad het geval is. Hierdoor houden we in 2021 een fors bedrag over en hoeven de bezuinigingen voor 2022 niet te worden doorgevoerd. De maatregelen die zorgen voor extra inkomsten worden wel doorgezet.

Ondanks deze positieve ontwikkelingen blijven we vooralsnog een somber meerjarenbeeld houden voor de periode 2023 t/m 2025. Het CDA verwacht dat het herstel zich zal doorzetten en dat ook voor deze periode financiële ruimte ontstaat om de aangekondigde bezuinigingen op “Maatschappelijk Ontwikkeling” te herzien. Wij willen deze ruimte vooral benutten voor:

- Het beperken van de bezuinigingen op de breedtesport. Door verregaande samenwerking kan synergie worden bereikt voor onze inwoners. Wij willen voorkomen dat sportverenigingen en sportorganisaties in Haarlemmermeer hun aanbod moeten verarmen en/of moeten ophouden te bestaan.
- Het beperken van de bezuinigen op welzijnsorganisaties zoals Meerwaarde. Kostenbesparingen mogen niet leiden tot verschraling van het aanbod aan kwetsbare in onze samenleving.
- Het op orde brengen van de gemeentelijke organisatie door uitbreiding van de formatie. Wij horen te vaak dat de beschikbare ambtelijke capaciteit beperkend is voor de ontwikkeling van Haarlemmermeer.

Wij willen de bezuinigingen op breedtesport beperken als er financiële ruimte ontstaat.

DIENSTBARE OVERHEID

Voor het CDA is een dienstbare overheid essentieel, juist ook op lokaal niveau. Uitgangspunt van het CDA is dat de gemeente de inwoners van de Haarlemmermeer zelf in staat moet stellen om vorm te geven aan de leefbaarheid van de gemeente. Voor de gemeente betekent dat een dubbele doelstelling: inzet voor zoveel mogelijk maatschappelijk eigenaarschap en een brede publieke verantwoordelijkheid voor een transparante en toegankelijk lokaal bestuur.

Het CDA stelt hoge eisen aan het lokale bestuur. Als het lokale bestuur goed functioneert, staat het dicht bij de mensen en is het een helpende hand voor een goede kwaliteit van leven in de Haarlemmermeer. Als het lokale bestuur niet goed functioneert, staat het onze inwoners in de weg en wordt er in het dagelijks leven 'hinder' ervaren omdat de dienstverlening hapert. Er ontstaat wantrouwen. Wij willen een dienstbare overheid die naast haar burgers staat en niet tegenover; Zij aan Zij! De volgende uitgangspunten vormen voor ons de basis:

- Een toegankelijke overheid. Dit betekent onder meer bereikbaar zijn en ook een goede en actieve terugkoppeling vanuit de gemeente naar de inwoners toe. Actief burgers helpen in het doolhof dat een gemeente soms kan zijn voor burgers. Zorg ervoor dat er contactpersonen zijn tot wie de inwoners zich kunnen wenden als hun kwestie bekend is bij de gemeente.
- Een actief informerende overheid. Het CDA is er voorstander van om de inwoners van Haarlemmermeer actief te informeren via de Informeer en socialmediakanalen als er belangrijke besluiten of projecten op stapel staan die voor hen van belang zijn. Het is mogelijk om via (lokale) media/internet de besluitvorming te volgen, maar het kan zijn dat burgers dit missen. Een overheid, die dicht bij de burgers staat, past het om actief te informeren. Zo voelen inwoners zich betrokken en kunnen volop van hun mogelijkheden tot meedenken en inspraak gebruik maken.
- Een overheid die een medestander is en geen tegenstander; Het CDA wil scherp zijn om te voorkomen dat de gemeente tegen haar eigen inwoners procedeert. Er moet altijd een maximale inspanning zijn om samen met de inwoners bij eventuele geschillen er buiten de rechter uit te komen. Dit gaat niet alleen om het besparen van juridische kosten. Het gaat ook om de overheid als helpende hand, in plaats van als blokkade voor de inwoners.
- Een transparante overheid waardoor het bestuur (College) en volksvertegenwoordiging (Gemeenteraad) hun verschillende rollen, taken en verantwoordelijkheden optimaal kunnen invullen. Dit houdt in dat alleen als dit echt noodzakelijk is om de belangen van de gemeente te borgen een geheimhouding wordt opgelegd op informatie. Het debat wordt op de inhoud gevoerd in de gemeenteraad, in plaats van in 'achterkamertjes'.
- Het CDA wil dat de gemeentelijke organisatie wordt uitgebreid. Op veel afdelingen is de werkdruk structureel te hoog en staat de kwaliteit van de dienstverlening onder druk. De ambtelijke capaciteit mag niet beperkend zijn voor de ontwikkeling van Haarlemmermeer. Het betreft onder andere Handhaving en de afdelingen IT en RED (Ruimte Economie en Duurzaamheid).

 Wij willen een dienstbare overheid die naast haar burgers staat en niet tegenover; Zij aan Zij!

WONEN

Een van de grootste opgaven van deze tijd is de woningnood. Heel Nederland wordt geconfronteerd met een groot woningtekort. De huizenprijzen zijn de afgelopen jaren gestegen tot recordhoogte en er komen maar weinigen woningen beschikbaar. Hoewel er veel woningen worden gebouwd in wijken zoals Hoofddorp Tudorpark en Badhoevedorp Quatrebras levert dit onvoldoende nieuw aanbod op. Daarbij worden op dit moment onvoldoende betaalbare woningen gebouwd. Het bouwen van betaalbare woningen is wel voorzien maar volgt later in de tijd. Door het tekort worden vraagprijzen overboden, tegelijkertijd blijven de wachtlijsten voor een sociale huurwoning onverminderd lang. Juist starters en jonge gezinnen vallen daarmee tussen de wal en het schip. Een grote groep mensen met een middeninkomen wordt bovendien dubbel geraakt omdat ze te veel verdient voor een sociale huurwoning, maar niet voldoende om een hypotheek te kunnen afsluiten voor een koophuis. Hierdoor zijn zij aangewezen op huurwoningen in de vrije sector met hoge huren en kleine oppervlaktes. “Het CDA wil dat er een deltaplan Wonen wordt opgesteld waarin bestaand en nieuw beleid wordt samengevoegd tot een integrale aanpak”. Wij zien het Deltaplan wonen als een vervolmaking van de ‘Schaalsprong Wonen’ die door de gemeente is ingezet.

Het CDA zet in op verdichting van de stedelijke gebieden in Hoofddorp en Nieuw Vennep en dorps/landelijk wonen in de kleine kernen. Wij willen alleen verdichten waar dit past bij de omgeving, als dit niet het geval is verdichten we niet. Verdichting is de enige oplossing om op lange termijn ons open polderlandschap te kunnen behouden. De verdichtingsvisie Haarlemmermeer 2040 geeft hiervoor de kaders.

DELTAPLAN WONEN

Het CDA wil dat een wethouder verantwoordelijk is voor de uitvoering van het deltaplan Wonen zodat optimaal invulling kan worden gegeven aan de integrale aanpak. Wij willen dat de lijnen met het toekomstige ministerie van Volkshuisvesting (Wonen) kort zijn en maximaal wordt ingezet op het verkrijgen van middelen uit de landelijke woningbouwimpuls. De gemeente heeft een actieve rol en neemt initiatief om de samenwerking tussen partijen te verbeteren.

- “Eerst bewegen dan bouwen” blijft het uitgangspunt voor woningbouwontwikkelingen. Daarbij zetten we in op een goede bereikbaarheid van de nieuwe woongebieden per openbaar vervoer, fiets en auto.
- Het CDA wil meer regie vanuit de gemeente om complexe woningbouwontwikkelingen met veel betrokken partijen en grondeigenaren te versnellen.
- Wij zijn voorstander van het mengen van woningtypen en meervoudig ruimtegebruik. Dit is niet langer een wens maar noodzaak. Bijvoorbeeld een Medisch Centrum, winkels in combinatie met wonen en bedrijvigheid in combinatie met wonen.
- Wij willen een zelfbewoningsplicht invoeren voor zowel nieuwe woningen als bestaande woningen. Ook een anti-speculatiebeding kan een van de instrumenten zijn om woningen beschikbaar te houden voor onze inwoners. Wij volgen hiermee de gemeente Haarlem en Amsterdam en voorkomen dat de aandacht van investeerders van deze steden zich verplaatst naar Haarlemmermeer.

- Het CDA wil een vast gedeelte van de nieuwe woningen labelen voor jongeren en starters, zodat zij weer een plaats kunnen innemen in de woningmarkt.
- In de kernen willen wij dat maximaal gebruik wordt gemaakt van de wettelijke mogelijkheden om nieuwe woningen toe te wijzen aan eigen inwoners.
- Indien nodig moet, in die gebieden waar dit op verantwoorde wijze kan, flexibel worden omgegaan met de parkeernormen (lager waar het kan). Dit kan bijvoorbeeld in de omgeving van OV knooppunten of in centrumgebieden. Uitgangspunt is dat er geen overlast ontstaat voor omwonenden en dat parkeren zoveel mogelijk op eigen terrein gebeurt.
- Wij willen dat er voldoende voorzieningen worden gerealiseerd in de nieuwe woongebieden of in de directe omgeving beschikbaar zijn. Als van voorzieningen van buurgemeenten gebruik kan worden gemaakt moet de gemeente hierover actief het overleg voeren. Dit speelt bijvoorbeeld bij de woningbouw in Lisserbroek en rondom Cruquius.
- In het kader van multifunctioneel ruimtegebruik vinden wij dat voor de nieuwe woongebieden een nieuw dorps huis invulling kan geven aan noodzakelijke voorzieningen (bijvoorbeeld in Lisserbroek). In Zwanenburg en Badhoevedorp zijn deze gebouwen een succes.
- Wij willen inzetten op meer doorstroming in de kernen, Daarbij is het gebruikmaken van 'Groot naar Beter' een instrument.

BETAALBAAR EN BEWOONBAAR

Een betaalbare woning is voor het CDA een eengezinswoning met een maximale prijs van €325.000,- (NHG grens 2021). Naast de betaalbaarheid vinden wij de 'bewoonbaarheid' belangrijk, een woning moet voldoende ruimte bieden aan de doelgroep om op een verantwoorde en prettige manier te wonen. Wij zien nu appartementen in de verkoop waar voor 60 m² een prijs gevraagd wordt van € 375.000,- (bijvoorbeeld Hydepark). Wij willen voorkomen dat betaalbare woningen in Haarlemmermeer in de toekomst alleen nog woningen zijn met een oppervlakte van 40 tot 60 m².

- Een dergelijke woning is niet bewoonbaar voor een gezin. Het CDA wil daarom niet alleen eisen stellen aan de betaalbaarheid (kosten) maar ook aan de bewoonbaarheid (oppervlakte).
- Het CDA wil met goede plannen inzetten op maximaal gebruik van door het Rijk beschikbare middelen in het kader van de Woningbouw impuls. Deze middelen moeten vooral worden ingezet om meer betaalbare woningen te realiseren in de volgende nieuwe woongebieden:
  - Pioniers-Bols terrein Nieuw Vennep
  - Nieuw Vennep - West
  - Lisserbroek Turfspoor
  - Lisserbroek Noord
  - Hoofddorp Noord
  - Hoofddorp Centrum / Stationsgebied
- Het CDA houdt vast aan het realiseren van zoveel mogelijk betaalbare en bewoonbare woningen. Dit kan alleen als binnen woningbouwprojecten met vaste percentages wordt gewerkt.

- CDA houdt ten aanzien van de betaalbaarheid vast aan de verdeling 30-20-50 oftewel bij elk project 30% sociale huur, 20% betaalbare koop of middenhuur en 50% vrije keuze.
- Het CDA is terughoudend met het splitsen van woningen en verkamering als hierdoor overlast kan ontstaan voor de omgeving. De inrichtingen van onze wijken en bijbehorende voorzieningen zijn hier niet op bedacht (bijvoorbeeld parkeren).
- Alleen als het splitsen van woningen of verkamering geen overlast veroorzaakt voor de omgeving willen wij dat maatwerk mogelijk is. Het betreft bijvoorbeeld seniorenwoningen waarbij een alleenstaande weer 'samen' kan wonen met andere alleenstaanden of woningen in het buitengebied, met toestemming van de directe burens en met parkeren op eigen terrein.

WOONFONDS

Het CDA wil in Haarlemmermeer een pilot starten met een Woonfonds vergelijkbaar met het Woonfonds Rijswijk. Hierbij neemt de gemeente het initiatief om huurwoningen te bouwen in het middensegment door het oprichten en deelnemen aan een Woonfonds. Doel van het woonfonds is zorgen voor doorstroming uit de sociale sector en meer betaalbare woningen voor middeninkomens realiseren, denk aan onderwijzers, politieagenten en zorgmedewerkers en de woningen voor langere tijd beschikbaar en betaalbaar te houden. De gemeente verkoopt hierbij gronden aan ontwikkelaars die hier huizen op bouwen. Het Woonfonds waarin de gemeente een belang van minimaal 25% neemt, koopt deze woningen op en verhuurt ze volgens aan de beoogde doelgroep waarbij de huren op de langere duur worden gematigd.

ALTERNATIEVE WOONOPLOSSINGEN

Het woningtekort is zo groot dat ook moet worden gekeken naar het mogelijk maken van alternatieve woonoplossingen zoals flexwonen, generatiewonen, kangeroe-woningen en het realiseren van Tiny Houses. Indien nodig moeten marktpartijen hierbij betrokken kunnen worden. Wij gaan daarbij uit van zoveel mogelijk definitieve oplossingen omdat tijdelijke woningen het woningtekort op de lange termijn niet oplossen en we de volgende generatie hier niet mee willen belasten.

Het CDA wil dat er een deltaplan Wonen wordt opgesteld waarin bestaand en nieuw beleid wordt samengevoegd tot een integrale aanpak!

SAMEN LEVEN

Samenleving - Haarlemmermeer is een gemeente waar iedereen zich veilig voelt om zichzelf te zijn. Geen enkel mens is gelijk, maar we zijn wel allemaal gelijkwaardig. Samenleven betekent dat we er met elkaar voor zorgen dat iedereen mee kan doen, ongeacht afkomst, leeftijd, geaardheid, inkomen of mogelijke beperkingen. Samenleven betekent ook dat we naar elkaar omzien, zoals velen van ons tijdens de corona crisis ook hebben gedaan. Wij willen het bewustzijn vanuit de coronacrisis omarmen om de toename van de individualisering in Haarlemmermeer om te buigen. Wij willen deze energie gebruiken om met elkaar te werken aan een sterke samenleving; Zij aan Zij! Een samenleving die een hecht netwerk vormt, met de inzet van familie, buren, vrienden en kennissen, vrijwilligers, mantelzorgers en professionals. Waarin mensen die het nodig hebben worden ondersteund op een wijze die bij hen past.

- Samen leven begint thuis. Ieder gezin of familie is een thuis. Het maakt geen verschil of je alleen woont, met zijn tweeën of met meer; in een traditioneel gezin, een samengevoegd gezin, als alleenstaande ouder of in een regenbooggezin. Daar waar mensen onvoorwaardelijk voor elkaar zorgen en elkaar steunen, ben je geborgen en beschermd.
- Bij de ontwikkelingen van nieuwe woongebieden dient voldoende aandacht te zijn voor onze jeugd. Wij willen voor deze doelgroep meer levendigheid creëren zodat zij op een positieve manier hun energie kwijt kunnen. Bijvoorbeeld door de aanleg van een Free-run parcours en een cultureel programma met activiteiten specifiek gericht op de jeugd.
- Het CDA wil dat Haarlemmermeer zich in blijft zetten voor een inclusieve samenleving waarbij er aandacht is voor het verbeteren van de veiligheid, sociale acceptatie en weerbaarheid van lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders (LHBT'ers) en verder iedereen die zich niet thuis voelt in een van deze hokjes.
- Wij willen dat iedereen mee kan doen. We helpen die mensen voor wie meedoen niet altijd vanzelfsprekend is. Dit geldt bijvoorbeeld voor statushouders, mindervaliden of mensen met psychische problemen, die vaak tussen wal en schip vallen.
- Eenzaamheid is een groot probleem in onze samenleving. Al jaren zet het CDA zich in om iets te doen tegen eenzaamheid. Vroeg signaleren, laagdrempelige hulp en voldoende plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, zijn belangrijke voorwaarden. Maar de overheid kan dit niet alleen oplossen. Het vraagt iets van ons allemaal. Alleen samen kunnen we eenzaamheid doorbreken en mensen het gevoel geven ertoe te doen.
- Het CDA wil dat de activiteiten van welzijnsorganisaties op een simpele manier toegankelijk worden gemaakt voor onze inwoners. Dit kan door de website www.haarlemmermeervoorelkaar.nl meer onder de aandacht te brengen in de Informeer en in gemeentelijke campagnes.
- Op wijkniveau en dorpsniveau moeten voldoende voorzieningen en recreatieve mogelijkheden zijn waar mensen terecht kunnen om op een positieve manier hun energie kwijt te kunnen. Voorbeelden hiervan zijn de wijkgebouwen en jongerencentra van Maatvast zoals Studio5, Flex C en de Hype. Jongerenwerkers organiseren voor, door en met jongeren zelf activiteiten. We zorgen ook voor een goed aanbod voor tieners en ouderen.
- Dienstverlening en informatievoorziening aan burgers vindt steeds meer digitaal plaats. Niet iedereen kan echter meekomen met de snelheid waarin de digitalisering plaatsvindt. Het CDA vindt het

belangrijk dat de gemeente voor iedereen bereikbaar is. Het loket en het menselijke contact op het gemeentehuis moet daarom blijven en de telefonische bereikbaarheid moet worden verbeterd.

- Ook voor de gemeentelijke financiën geldt de menselijke maat. De gemeente staat in dienst van de gemeenschap en zo moet er ook met geld worden omgegaan.

ONDERWIJS

In een wereld die razendsnel verandert en steeds meer draait om kennis en informatie leren we elke dag bij. Kennis, vakmanschap en vaardigheden zijn de basis om mee te kunnen doen in de samenleving en je eigen talenten volop te benutten. De gemeente stimuleert diversiteit in onderwijsaanbod, zorgt voor goede onderwijshuisvesting en draagt bij aan veiligheid op en rond de scholen. Een school moet een plek zijn waar je je thuis voelt. De schooltijd is een van de belangrijkste pijlers onder de ontwikkeling van een kind tot volwassene en het geeft toegang tot een volwaardige deelname aan de maatschappij. In ruil voor goed onderwijs vragen wij van jongeren dat ze zich op een goede manier inzetten.

- Opgelopen leerachterstanden tijdens de coronacrisis moeten zo snel mogelijk worden ingelopen. De gemeente dient daarbij een actieve rol te vervullen en daar waar mogelijk te ondersteunen.
- Voor- en vroegschoolse educatie is essentieel om peuters en kleuters met (taal) achterstanden beter voor te bereiden op de basisschool. Wij vinden het daarom belangrijk dat de gemeente haar ondersteunende rol goed invult en een goede samenwerking met ketenpartners stimuleert.
- Het CDA vindt behoud van basisscholen in de kleine kernen van groot belang en zal zich hiervoor inzetten.
- Kunst, cultuur is iets dat we alle kinderen mee willen geven. Het zorgt ervoor dat kinderen zich in de volle breedte kunnen ontwikkelen en hun talenten kunnen ontdekken. Op school bereiken we alle kinderen. Daarom willen we cultuureducatie in het onderwijs voortzetten.
- Het CDA wil dat jongeren, die gebruik maken van het leerlingenvervoer en die stap willen zetten naar grotere zelfstandigheid, worden ondersteund. Wij willen hiervoor aansluiten bij initiatieven die er in de Vervoersregio Amsterdam worden genomen.
- De gemeente ondersteunt om voldoende stageplaatsen voor (MBO-)leerlingen te realiseren en geeft hierin zelf ook het goede voorbeeld door binnen de gemeente stageplekken aan te bieden.
- De gemeente stelt in haar beleid de leerling met zijn of haar talenten centraal zodat iedereen zich optimaal kan ontwikkelen. Het is belangrijk dat scholen hierin faciliteren.
- Er zijn nog steeds veel mensen die moeite hebben met lezen en schrijven. Dit zet mensen onterecht op achterstand en kan leiden tot een tweedeling in de samenleving. We blijven ons inspannen om iets te doen tegen laaggeletterdheid. De gemeente heeft hier goede stappen ingezet maar het blijft noodzakelijk om zoveel mogelijk inwoners hierbij te ondersteunen. Bibliotheken spelen hierbij een cruciale rol.
- Het is belangrijk dat iedere jongere een schoolopleiding volgt of een leerwerktraject. Geen enkele leerplichtige jongere zit thuis.

VEILIGHEID

Veiligheid is een zaak van iedereen. Het CDA wil de veiligheidsproblemen in de gemeente samen met onze partners (politie, brandweer, maatschappelijke organisaties, bedrijven, burgers) aanpakken door preventie, toezicht en handhaving. Iedereen moet zich immers veilig kunnen voelen in Haarlemmermeer. Wij hebben zorgen over de toename van het aantal geweldsincidenten en drugs gerelateerde criminaliteit in onze dorpen en wijken. Het bezit van steekwapens (messen) onder jongeren is niet langer een uitzondering. Dit geldt ook voor het gebruik drugs. Het is niet normaal dat kinderen van 14 en 15 betrokken zijn bij de handel in drugs en op ogenschijnlijk onschuldige wijze als drugskoeriers hun rondjes maken in Haarlemmermeer. Deze trend moet worden doorbroken. Bovendien hebben deze vormen van criminaliteit een grote impact op de veiligheidsbeleving van onze inwoners. Wij willen voorkomen dat mensen s'avonds niet meer de deur uit durven te gaan uit gevoel van onveiligheid. Voor een echte veilige samenleving is meer nodig dan alleen strikte handhaving. Voor het terugdringen van (jeugd)overlast, huiselijk geweld en criminaliteit is samenwerking tussen zorg, onderwijs en veiligheid essentieel.

- Gemeentelijke handhavers zijn onze ogen en oren. Zij moeten niet alleen ingezet worden in het centrum, maar ook in de woonwijken en dorpskernen. Ditzelfde geldt voor de wijkagenten. Het CDA vindt dat het aantal handhavers en wijkagenten (dorpsagenten) samenhangt met de veiligheidsproblematiek in een wijk/dorp. Daarnaast vindt het CDA het belangrijk dat handhavers en wijkagenten bekend zijn bij de inwoners en zichtbaar aanwezig in wijk en dorpskern. Gemeentelijke handhavers en wijkagenten werken goed samen en versterken elkaar.
- Een veilige samenleving gaat verder dan alleen het inzetten van handhaving en politie, ook de samenleving zelf heeft hier een grote rol. Goede voorbeelden zijn wat ons betreft Burgernet en de Whatsapp groepen voor buurtpreventie. Maar ook campagnes gericht op preventie zoals bijvoorbeeld 'Youchoose' om de jeugd te bereiken (tegengaan gebruik drugs en steekwapenbezit). Het CDA wil dit soort initiatieven uitbreiden.
- Wij willen een stevige aanpak van het ronselen van jongeren voor criminele activiteiten (voorbeeld drugskoeriers).
- Ondernijning, oftewel de indringing van de criminele wereld in onze leefomgeving, is een indringend vraagstuk dat iedereen aangaat. Het gebruik van legale structuren voor criminele activiteiten ondermijnen onze democratische en maatschappelijke structuren. Het CDA wil dat de in de afgelopen periode ingezette lijn wordt voortgezet en de georganiseerde criminaliteit integraal wordt aangepakt. Voorbeelden hiervan zijn extra controles op bedrijventerrein De Liede, het oprollen van een illegaal drugslab in Hoofddorp en een illegale sigarettenfabriek in Zwanenburg.
- Bij vandalisme herstelt de gemeente zo snel mogelijk vernielingen in de openbare ruimte. Het CDA vindt het belangrijk dat er altijd aangifte wordt gedaan en wil waar dat kan de schade verhalen op de daders.

OVERLAST

Haarlemmermeer krijgt net als veel andere gemeenten in Nederlands steeds meer te maken met situaties waarin overlast wordt ervaren. We zien met name een toename in de overlast door jeugd (zie veiligheid), verkeer en zwerfvuil. Daarnaast zijn er steeds meer verwarde mensen die overlast veroorzaken.

Wij hebben hier zorgen over. Het oplossen van de problemen is niet eenvoudig en vraagt veel van onze handhavers en politie. Hierdoor zijn zij minder beschikbaar voor het uitvoeren van hun primaire taken. Het CDA wil overlast tegen gegaan door een 'Integrale aanpak Overlast' waarin preventie, educatie en handhaving samengaan.

- Voor het terugdringen van (jeugd)overlast is samenwerking tussen zorg, onderwijs en veiligheid essentieel. Daarnaast ligt hier een belangrijke taak voor de ouders. Ook zij spelen in de samenwerking een belangrijke rol.
- Bij de aanpak van en de hulp aan verwarde personen is het van belang dat het werk van de politie, de gemeente en de zorgverleners op elkaar is afgestemd en er voldoende capaciteit beschikbaar is. Het CDA wil de samenwerking verder versterken en de toenemende problematiek bij het Rijk onder de aandacht brengen.
- Het CDA wil dat het verbod op het gebruik van lachgas wordt uitgebreid zodat overlast beter kan worden tegen gegaan.
- De overlast van brengparkjes voor gescheiden afval is veel mensen al jaren een doorn in het oog. Het CDA wil de ingezette lijn krachtig voortzetten. Hierbij wordt ingezet op een goede combinatie van preventie (informerend) en handhaving (corrigerend). Hierbij moet met name een beroep worden gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van inwoners.
- Het CDA wil dat de gemeente via Meerlanden het opruimen van Zwerfvuil door vrijwilligers stimuleert en waar mogelijk faciliteert.
- Toepassen cameratoezicht en nieuwe technologische ontwikkelingen als bij draagt aan verhoging van de veiligheidsbeleving. Met name in gebieden waar veel overlast is en/of incidenten plaats vinden zoals bijvoorbeeld het Burgemeester van Stampelen in Hoofddorp en de brengparkjes.

SPORT

Sport brengt mensen letterlijk in beweging, draagt bij aan gezondheid, zorgt voor ontspanning, ontmoeting en heeft daarmee een grote maatschappelijke waarde. Voor het CDA is niet het leveren van de beste prestatie het belangrijkste, maar plezier in het spel, de juiste mentaliteit en iets doen voor anderen. Op deze manier leren mensen belangrijke vaardigheden als samenwerken, doorzettingsvermogen en omgaan met tegenslag. Sport draagt daarmee bij aan een belangrijke basis voor onze samenleving. Dat vraagt om een divers en betaalbaar aanbod, waarbij sporten voor iedereen toegankelijk is, ook voor mensen met een beperking. De voorgenomen bezuinigingen op de breedtesport in 2024 en 2025 kunnen grote invloed hebben voor de sport in Haarlemmermeer.

Daarom wil het CDA dat als er het financieel perspectief verbeterd de ruimte als eerst wordt gebruikt om de voorgenomen bezuinigingen te herzien zodat er geen sportverenigingen- en of organisaties omvallen en het aanbod op orde blijft.

Behalve bij verenigingen en commerciële aanbieders zoals sportscholen, ziet het CDA ook kansen om sport en onderwijs meer met elkaar te verbinden. Wij willen dat de gemeente in gesprek gaat met scholen om te kijken welke middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) hiervoor kunnen worden ingezet.

- Voor de jeugd bestaat er een jeugd-sportpas, hiermee kunnen kinderen voordelig kennismaken met verschillende sporten. Het CDA vindt dit een mooi en laagdrempelig initiatief en ziet graag dat er ook een sportpas ontwikkeld wordt voor senioren.
- Wij willen dat Sportservice Haarlemmermeer haar kernactiviteiten ten aanzien van breedtesport kan blijven voorzetten.
- Vrijwilligers zijn de motor van veel (sport)verenigingen. Helaas zien we in de breedte dat binnen veel verenigingen het aantal vrijwilligers afneemt. Dat vraagt om actie! Belangrijk is om vanuit de gemeente het vrijwilligersklimaat en beleid binnen sportverenigingen te helpen verbeteren.
- Naast sporten in verenigingsverband zijn er ook veel mensen die buiten aan sport doen. Dat willen we stimuleren met een buitenruimte die hiertoe uitnodigt, bijvoorbeeld met het uitzetten van hardlooproutes, goede wandelpaden en sportvoorzieningen in de parken.
- Wij willen de samenwerking stimuleren en inzetten op multifunctioneel gebruik van accommodaties. Sportaccommodaties maar ook de onderwijsaccommodaties worden zodoende optimaal geëxploiteerd. In dit kader is ook het verder ontwikkelen van 'open sportparken' een belangrijke ontwikkeling.

MEEDOEN

Het CDA wil dat mensen kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van hun omgeving en Haarlemmermeer. Voorheen noemden wij dit participatie, nu noemen we het liever: Meedoen! Alleen als inwoners en ondernemers op een goede manier in de gelegenheid worden gesteld om mee te doen kan vertrouwen in de lokale democratie worden versterkt. Meedoen! Betekent niet dat je altijd je zin krijgt, wel dat jouw stem en die van vele anderen wordt meegenomen in de uiteindelijk besluitvorming. Wij willen dat de gemeente inwoners en ondernemers op een positieve manier stimuleren om mee te doen, met duidelijke spelregels en goed verwachtingsmanagement. Daarnaast is een goede terugkoppeling over het vervolg belangrijk. De kennis en ervaring die hier de afgelopen jaren mee is opgedaan vormt voor het CDA de basis. De tijd van het "participatie-pionieren" is voorbij! Wij zetten alleen methoden in die bewezen effectief zijn in Haarlemmermeer.

- Interactieve sessies waarbij in een vroeg stadium van het opstellen van beleid input wordt opgehaald (voorbeeld: Omgevingsgesprekken).
- Inzet van social media en de website om inwoners en ondernemers op een aansprekende en actieve wijze mee te laten doen. Een goed voorbeeld is de: Swypocratie in het kader van de Verdichtingsvisie.

VRIJWILLIGERS

Sportverenigingen, scholen, kerkelijke, culturele en maatschappelijke organisaties kunnen niet zonder vrijwilligers. Mensen die zich inzetten voor een ander zijn onmisbaar voor de samenleving. Wie vrijwilligerswerk doet komt in contact met andere mensen. Het zorgt voor verbinding met mensen die je anders misschien nooit had ontmoet. Daardoor ontstaan sociale netwerken die van belang zijn voor een sterke samenleving. Het is een taak voor de gemeente om dit te ondersteunen en te waarderen.

- Soms doet vrijwilligerswerk niet onder voor het werk van de professional. Bijvoorbeeld bij vrijwilligers die zorgen voor iemand in de laatste fase van het leven. Of vrijwilligers die een maatje zijn van mensen met een psychiatrische aandoening. Deze speciale vrijwilligers kunnen niet zonder scholing en training. Het CDA wil dat de gemeente hierin ondersteunt.
- Het CDA vindt het belangrijk dat je al jong ervaart wat het betekent om vrijwillig iets te doen voor de samenleving. Daarom stimuleren we jongeren om vrijwilligerswerk te doen, bijvoorbeeld via projecten op school.

CULTUUR EN ERFGOED

Door de samenvoeging met Haarlemmerliede ca is een nog rijkere culturele gemeente ontstaan. Met grote en kleine culturele voorzieningen, vele amateurverenigingen, Werelderfgoed, onze culturele gebruiken en kenmerkende feesten. De culturele en creatieve sector is onmisbaar. Een sector die het leven kleur geeft en mooier maakt, mensen verbindt en verrast, en die aan veel mensen werkgelegenheid biedt. Dit moeten we behouden en waar mogelijk versterken.

- De impact van corona op de culturele sector is groot. Het CDA wil dat culturele instellingen en amateurverenigingen met hulp van de overheid heelhuids door de crisis komen en daarbij de innovatie die is ontstaan tijdens de coronacrisis vasthouden voor de toekomst.
- Wij willen dat kinderen via jeugdwerk, onderwijs, Haarlemmermeer- en Cruquiusmuseum kennis krijgen over de ontstaans- en wordingsgeschiedenis van Haarlemmermeer
- De geschiedenis van Haarlemmermeer vertelt het verhaal van de stad en de polder en leert ons waar we vandaan komen. De gemeente heeft een blijvende verantwoordelijkheid om de historische waarden te bewaren voor de generaties na ons. Niet alleen in de vorm van stenen, maar zeker ook op het gebied van geschiedenis. De historische verenigingen spelen hier een belangrijke rol.
- Ons erfgoed toont de geschiedenis van de gemeente. Het CDA wil planologisch meewerken aan het behoud van oude boerderijen, door deze een andere bestemming te geven.
- Het CDA wil voorkomen dat erfgoed dat in eigendom is van de gemeente wordt verkocht zoals bijvoorbeeld het Oude Raadhuis en het Molenaarshuisje.
- De Linie van Amsterdam staat op de UNESCO lijst van werelderfgoederen. Dit is een bijzondere titel en daar zijn we trots op. Daarom is het CDA voor het behouden van deze status.

- Enkele van de oudste en meest beeldbepalende gebouwen van Haarlemmermeer zijn religieuze (kerken) en andere (nuts-)gebouwen. Het is belangrijk dat deze gebouwen goed onderhouden en behouden blijven. Het CDA wil dat de betreffende (kerk)gemeenschappen (en andere eigenaren van de betreffende gebouwen) worden ondersteund en zal de financiële mogelijkheden hiervoor uitbreiden.

EVENEMENTEN

Haarlemmermeer is bekend vanwege grote evenementen als Mysteryland (Haarlemmermeerse bos) en Awakenings (Spaarnwoude). Deze evenementen zorgen jaarlijks voor een grote stroom bezoekers uit heel Nederland (en daar buiten) die hiervan genieten. Nieuwe evenementen zoals 'Mudmasters' (Haarlemmermeerse bos) en 'Horse Event' (Expo Haarlemmermeer) hebben de afgelopen jaren gezorgd voor meer spreiding in het aanbod. Daarnaast zijn er ook veel kleinere evenementen in onze kernen en wijken. Dit zijn bij uitstek plekken waar mensen elkaar ontmoeten en waarmee tradities in ere worden gehouden en nieuwe tradities ontstaan. Niet iedereen is blij met evenementen omdat ze overlast kunnen veroorzaken. Het CDA pleit al jaren voor een goede balans tussen de omvang en het aantal evenementen en de overlast die wordt ervaren.

- De evenementen die er nu zijn, zoals Mysteryland en Awakenings, willen we behouden. Evenementen dragen bij aan de leefbaarheid van onze gemeente. Met de vele vrijwilligers die zich ieder jaar inzetten om dit mogelijk te maken, zijn deze evenementen ook echt van de samenleving zelf.
- Het is belangrijk om culturele activiteiten en evenementen onder de aandacht te brengen om meer bezoekers te trekken en te verbinden aan de gemeente. Mooie voorbeelden hiervan vinden wij het Cruquiusmuseum, de Olmenhorst, de Geniedijk, de vele boerderijtypen, de verschillende forten, de harddraverij en het concours hippique.
- Het CDA wil niet dat de overlast van evenementen toeneemt. Uitbreiding van het aantal evenementen is alleen mogelijk als dit in balans met de omgeving gebeurt en er wordt ingezet op spreiding.

 Wij pleiten voor een goede balans tussen de omvang en het aantal evenementen en de overlast die wordt ervaren.

ZORG VOOR ELKAAR

In een sterke samenleving is er betrokkenheid tussen arm en rijk, jong en oud. Wij moeten het samen zien te doen. Ieder mens is belangrijk en waardevol voor de samenleving. Daarom zorgen we ervoor dat iedereen mee kan komen, ook als het even tegenzit. Juist dan zorgen we voor elkaar. Tijdens de corona crisis hebben we gezien hoe sterk de Haarlemmermeerse samenleving is en hebben we overal ervaren dat inwoners bereid zijn om te zorgen voor elkaar. Wij hopen dat inwoners dit zullen blijven doen. Het is van belang om de komende jaren voldoende aandacht te schenken aan de lange termijn gevolgen van de coronacrisis en de zorgvraag die hierdoor ontstaat. Steeds meer mensen hebben te maken met vereenzaming en psychische klachten (waaronder burn-out klachten). Meerwaarde en Maatvast spelen een belangrijke rol bij de signalering hiervan.

Op dit moment zijn de uitgaven voor zorg en maatschappelijke ontwikkeling niet in balans met de inkomsten net als bij veel andere gemeenten in Nederland. Het is goed om kritisch te kijken naar het functioneren van het “Haarlemmermeerse model” maar we moeten vooral ook in gesprek blijven met het Rijk om structureel meer middelen ter beschikking te krijgen. Het CDA wil voorkomen dat er ondertussen lange wachttijden ontstaan.

Het CDA wil dat de gemeente meer ‘in control’ komt als het gaat om de activiteiten van Zorg- en Welzijnsorganisaties in Haarlemmermeer. Het is nu onvoldoende duidelijk welke organisaties, welke activiteiten uitvoeren en in welke mate deze bijdragen aan de doelstellingen van de gemeente. Samen met de betrokken organisaties moet worden ‘ontdubbelt’. Het is voorbeeld niet nodig dat vier verschillende organisaties dezelfde activiteiten voor ouderen aanbieden zonder hierin samen te werken. Daar waar sprake is van het uitvoeren van dubbele taken dienen afspraken te worden gemaakt om deze taken bij één organisatie onder te brengen. Dit bevordert de zichtbaarheid en efficiëntie en leidt tot betere resultaten voor onze inwoners. Die raken niet langer verdwaald in een woud van organisaties.

- In Haarlemmermeer is er een goed minimabeleid en dit willen we graag zo houden. Wij vinden het daarbij belangrijk dat wij de menselijke maat hanteren en handelen vanuit vertrouwen en barmhartigheid.
- Voedselbanken blijken helaas noodzakelijk en voorzien in een behoefte. Voor mensen is het een tijdelijk steuntje in de rug. De gemeente ondersteunt de voedselbank door het verstrekken van subsidie, dit moet zo blijven.
- Het CDA vindt het een goede zaak dat de gemeente verplicht is ondersteuning te bieden bij schulden. Meerwaarde is hierin een belangrijke partner maar er zijn ook vanuit de samenleving goede initiatieven zoals bijvoorbeeld SchuldHulpMaatje of Thuisadministratie van Humanitas. We moeten zorgen dat het voor mensen duidelijker is waar ze terecht kunnen voor hulp.
- Kinderen die in armoede opgroeien krijgen te maken met uitsluiting en schaamte, omdat ze niet overal aan mee kunnen doen, niet mee kunnen op schoolreisje of een feestje moeten afzeggen omdat ze geen cadeautje kunnen betalen. Het CDA zet zich ervoor in om dit tegen te gaan. De sociale wijkteams, scholen en huisartsen hebben een belangrijke rol bij het signaleren hiervan, de gemeente zorgt voor passende ondersteuning zodat kinderen mee blijven doen en zich verder kunnen ontwikkelen.

- Bij de uitvoering van de participatiewet moeten tekorten beleidsmatig worden opgelost. Dit kan door strengere eisen te stellen voor het recht op bijstand (poortwachter) en de doorstroming naar werk aantrekkelijker te maken.
- Het CDA wil blijven investeren in meer preventie en de aanpak van “zwaar naar licht”. Dit draagt bij aan betaalbare zorg.
- De overbelasting van oudere mantelzorgers is verontrustend. Maar ook de groep kind-mantelzorgers geeft veel zorgen. Belangrijk is dat jonge mantelzorgers door middel van een specifiek ondersteuningsaanbod extra aandacht krijgt.
- Het onderkennen en signaleren van huishoudelijk geweld en kindermishandeling dient een belangrijke plaats te krijgen/ te behouden bij gemeentelijke en andere instellingen.
- Participatiebedrijf AMmatch is een leerwerkbedrijf voor een brede doelgroep, waaronder mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en herintreders. Wat het CDA betreft blijven we toewerken naar een leerwerkbedrijf dat bestaat uit diverse onderdelen op verschillende vakgebieden. Daarbij zien we drie sporen.
  - Ten eerste, zoveel mogelijk mensen laten doorgroeien naar regulier werk.
  - Ten tweede, mensen een passende opleidingsplek geven.
  - Ten derde beschutte werkplekken voor de mensen die dat nodig hebben. Daarnaast vinden we het belangrijk dat de opleidingsplekken zoveel mogelijk worden geïntegreerd bij ondernemingen in de regio, in samenwerking met regionale beroepsopleidingen. Ook de gemeente is een bedrijf waar goed kan worden opgeleid.

Daar waar sprake is van het uitvoeren van dubbele taken dienen afspraken te worden gemaakt om deze taken bij één organisatie onder te brengen. Dit bevordert de zichtbaarheid en efficiëntie en leidt tot betere resultaten voor onze inwoners.

JEUGDZORG

Haarlemmermeer is het afgelopen jaar geconfronteerd met sterk toenemende kosten van de jeugdzorg. De overheveling van de jeugdzorg naar de gemeenten heeft de zorg duurder. Dit hebben vrijwel alle gemeenten de afgelopen jaren ondervonden. We zien nieuwe aanbieders die gemakkelijk geld verdienen aan de lichte zorg. Daarom moeten de eisen aan zorgaanbieders strenger worden. De ketensamenwerking in de jeugdzorg staat onder druk. Door in een vroeg stadium de juiste ondersteuning te bieden kunnen grote problemen worden voorkomen.

Op het moment dat er hulp nodig is vindt het CDA het belangrijk dat er samenhangende hulp geboden wordt. Gezin, jeugdhulpverlening, onderwijs, welzijnswerk en vrijetijdsbesteding, op alle leefdomeinen moet worden gewerkt aan hetzelfde doel. Hierbij staat de ondersteuningsbehoefte van het gezin centraal. Wij willen hiervoor aansluiten bij het Deltaplan Jeugd van de Rijksoverheid en de concrete voorstellen die zijn gedaan van de Alliantie Deltaplan Jeugd zoveel mogelijk omarmen. Door de krachten te bundelen staan we sterker in deze omvangrijke opgave.

- Wij willen samen met het Rijk ervoor zorgen dat er hogere eisen worden gesteld aan zorgaanbieders. Ingewikkelde aanbestedingen, verkeerde financiële prikkels en productietargets moeten voorkomen worden.
- Het CDA wil dat in samenwerking met de zorgaanbieders een 'zorgdashboard' wordt ingesteld waarmee de Raad meer inzicht krijgt en daardoor beter kan sturen.
- Wij willen dat Meerwaarde haar activiteiten op het gebied van de jeugd in Haarlemmermeer kan voortzetten. Als uit de uitwerking van de ombuigingsvoorstellen voor de periode 2023-2025 blijkt dat op dit gebied een knelpunt ontstaat, willen wij dat dit knelpunt opgelost wordt. We moeten voorkomen dat bezuinigingen op de inzet van Meerwaarde gaan leiden tot hogere kosten voor de jeugdzorg.
- Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en de peuteropvang zijn als ketenpartners goed in staat om vroeg te signaleren.
- Belangrijk bij het inzetten van ondersteuning is dat niet de taken en verantwoordelijkheden worden overgenomen van het gezin, maar dat het gezin zodanig wordt ondersteund dat men weer vertrouwen krijgt en van daaruit zelf werkt aan het oplossen van de problemen.
- Belangrijke normen en waarden worden behalve in het gezin ook op school aangeleerd. Daarnaast is school ook de plek waar belemmeringen in de ontwikkelingen vroegtijdig worden gesignaleerd. Behalve een vindplaats, zou school een werkplaats moeten zijn voor jeugdhulpverlening. Dat vraagt om intensivering van de samenwerking tussen onderwijs en instellingen voor jeugdhulpverlening. De gemeente moet daar als opdrachtgever op sturen.
- Schoolmaatschappelijk werk en de praktijkondersteuner Jeugd GGZ bij de huisartsen, vormen belangrijke schakels in het vroegtijdig signaleren en het bieden van laagdrempelige hulp. Dat moeten we niet alleen koesteren, dat moeten we versterken.
- Ook in het speciaal (basis)onderwijs is de beschikbaarheid van jeugdhulpverlening een voorwaarde voor een goede begeleiding. Het CDA is er voorstander van dat in het onderwijs jeugdhulpverlening in de vorm van personen aanwezig is om hulp te bieden aan kinderen en gezinnen. Alleen op die manier kan er werkelijk worden gewerkt aan een plan voor een gezin.

OUDEREN

De overheid stimuleert langer zelfstandig wonen en zelfredzaamheid, onder ander door te investeren in levensloopbestendige woningen. Gelukkig zijn veel ouderen gezond van lichaam en geest en willen en kunnen zelfstandig wonen. Langer thuis wonen is alleen mogelijk als voorzieningen zoals hulp bij het huishouden, bewassing en verpleging aan huis goed geregeld zijn. Voor het CDA is het hierbij van belang dat essentiële waarden als aandacht en warmte voor de oudere voorop komen te staan. Het systeem mag nooit ten koste gaan van de mens.

- We zorgen ervoor dat thuiszorgmedewerkers op een plek hun signalen kwijt kunnen wanneer er bij cliënten iets mis dreigt te gaan of wanneer zij zich zorgen maken over hen. Hierdoor kan er sneller en meer preventief worden gehandeld.
- Dagbesteding zorgt ervoor dat je mee kan blijven doen in de samenleving. Ook kan het een rol spelen bij het ontlasten van de mantelzorger. Iedereen die in aanmerking komt voor dagbesteding moet er aan deel kunnen nemen.
- Dementie neemt volgens de prognose de komende jaren fors toe. Voorlichting en vroegtijdige signalering zijn belangrijk, maar ook een goed aanbod van dagbesteding. Dit geeft kwaliteit aan het leven en zorgt ervoor dat de mantelzorger(s) de intensieve zorg als mensen nog thuis wonen, kunnen volhouden. Dit is een verantwoordelijkheid van de gemeente.
- We bevorderen initiatieven die ervoor zorgen dat mensen met dementie zich minder eenzaam voelen. Bijvoorbeeld door het realiseren van nieuwe woonvormen waar mensen met dementie tijdig, zonder Wlz-indicatie heen willen.
- Mantelzorgers zijn onmisbaar in de samenleving. De gemeente staat naast de mantelzorgers en faciliteert ze om de zorg vol te kunnen houden. Advies over ondersteuning en mogelijkheden van respijtzorg zijn hierin belangrijk. Het CDA wil dat de gemeente hierin de regie houdt. Het CDA wil dat de jaarlijkse blijk van waardering voor mantelzorgers (het mantelzorgcompliment) blijft bestaan.
- Tussen zelfstandig thuis wonen en wonen in een verpleeghuis zit een gat waar nauwelijks voorzieningen voor zijn. Het CDA vindt dat er meer variatie nodig is in het aanbod van woonvormen voor ouderen zoals bijvoorbeeld generatie wonen en/of kangoeroewoningen.

Wij vinden dat er meer variatie nodig is in het aanbod van woonvormen voor ouderen om het gat tussen verpleeghuis en zelfstandig thuis wonen te verkleinen.

LEEFOMGEVING

Haarlemmermeer is een prettige gemeente om te wonen, werken en leven. De ruimte en rust die ons groene landschap biedt heeft een grote aantrekkingskracht op mensen. Daarbij is de bereikbaarheid in Haarlemmermeer goed, beschikken we over kwalitatief goede openbare buitenruimte en zijn we een veilige gemeente om in te wonen. De inwoners van Haarlemmermeer waarderen deze kwaliteiten die samen onze leefomgeving vormen. *Wij willen de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving van inwoners behouden en verder versterken. Dit kan alleen door hierin te blijven investeren en bij nieuwe ontwikkelingen af te dwingen dat hieraan wordt bijgedragen.* Dit betekent dat er voldoende ruimte voor groen en water moet zijn bij nieuwe ontwikkelingen. Het CDA wil rentmeesterschap tonen en voorkomen dat we door de druk op onze ruimte door onder andere de woningnood, te snel toegeven aan de ruimtelijke kwaliteit. Alleen dan blijft Haarlemmermeer ook voor volgende generaties de prettige woon- werk en leef gemeente die we nu zijn.

BEHEER EN ONDERHOUD

De mate waarin de leefomgeving wordt onderhouden is bepalend voor hoe deze wordt ervaren. Uit onderzoeken blijkt dat inwoners van Haarlemmermeer veel waarde hechten aan een goed onderhouden openbare buitenruimte. Het gaat hierbij niet alleen om wegen, fiets- en wandelpaden (grijs) maar ook om het openbaar groen (groen), bruggen en speelplaatsen. Het CDA zet zich al jaren in om de achterstanden in te lopen. Door het programma 'Vernieuwen Openbare Ruimte' (VOR) krachtig voor te zetten zorgen we ervoor dat het beheer en onderhoud de komende jaren een kwaliteitsimpuls krijgt. Bij het beheer, onderhoud en inrichting van het openbaar groen wordt een hoge biodiversiteit nagestreefd. Deskundigheid binnen de gemeentelijk organisatie en bij de te contracteren aannemers is hierbij noodzakelijk.

LANDSCHAP, GROEN EN RECREATIE

Tijdens de corona crisis is de leefomgeving een verlengde geworden van de huiskamer. Inwoners zijn het groene en open polderlandschap meer gaan waarderen als wezenlijk onderdeel van hun leefomgeving. Daarom wil het CDA voorkomen dat het open polderlandschap van Haarlemmermeer wordt volgebouwd. Wij willen de verdere "verdozing" van Haarlemmermeer tegen gaan en ervoor zorgen dat de ontwikkelingen van nieuw woongebieden en bedrijventerreinen beter worden ingepast en voorzien worden van voldoende groen en blauw (water).

- De ambities in de 'Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040' en de Verdichtingsvisie zijn leidend voor het versterken en 'beleefbaar' maken van het open polderlandschap.
- De groen- en waterstructuren in Haarlemmermeer willen wij meer met elkaar in verbinding brengen en door de aanleg van ontbrekende schakels in ons fiets- en wandelpadennetwerk meer toegankelijk te maken voor onze inwoners. Bijvoorbeeld het 'Perenlaantje' tussen Nieuw Vennep en Lisserbroek langs de Olmenhorst.
- Buitenlucht is gezond voor iedereen. Het CDA zet in op een openbare ruimte die uitnodigt om te bewegen en te ontmoeten, en ziet hiervoor voldoende kansen in het polderlandschap.

- De kwaliteit van de openbare ruimte bepaalt in grote mate hoe de kern- en of wijk beleefd wordt. Afgelopen periode is fors geïnvesteerd in het onderhoud van de openbare buitenruimte, deze koers zetten we voort.
- Inwoners en bedrijven moeten actief mee kunnen denken over wat zij willen met het openbare groen in hun straat, maar ook de mogelijkheid hebben om actief mee te doen.
- De recreatiegebieden die onderdeel zijn van het recreatieschap Spaarnwoude en Staatsbosbeheer vormen belangrijke, groen ontmoetingsplekken in Haarlemmermeer. Het CDA wil dat de gemeente blijft aandringen op goed beheer- en onderhoud in deze gebieden.
- Wij zien kans voor het ontwikkelen van de waterrecreatiemogelijkheden in Haarlemmermeer. De plassegebieden die verbonden zijn met de Ringvaart bieden onder andere in Buitenkaag en Rijsenhout mogelijkheden.
- De Houtakpolder in Spaarnwoude vormt een unieke plek in Haarlemmermeer. Het CDA wil dat dit gebied behouden blijft voor toekomstige generaties. Uitbreiding van het Westelijk Havengebied voorbij de Machineweg is daarom onbespreekbaar.

PARK 21

Het Masterplan voor Park21 wordt aangepast op basis van de uitkomsten van de Milieu Effecten Rapportage (MER). Dit betekent dat het park kleinschaliger wordt en zal voorzien in de behoefte van inwoners van Haarlemmermeer en de omliggende regio. Door de aanleg van fiets- en wandelpaden in de 'Parklaag' wordt het open polderlandschap tussen Hoofddorp en Nieuw Vennep meer beleefbaar. Bij de inpassing hiervan dient rekening te worden gehouden met de belangen van de agrarisch ondernemers die actief zijn in het gebied.

- Het CDA wil dat het onteigenen van gronden voor de aanleg van Park21 wordt voorkomen. Het eigendomsrecht is een groot goed. Dit kan door het uitruilen van gronden en/of door een eerlijke prijs te bieden waardoor de betreffende ondernemers hun bedrijf kunnen voortzetten. Wij willen dat de gemeente kansen aangrijpt om gronden in het gebied hiervoor te verwerven.
- Door de 'Parklaag' in samenhang met de polderstructuur en de betrokken onderaannemers aan te leggen kan de benodigde ruimte zo klein mogelijk worden gehouden.
- Wij willen dat de hotels die voorzien zijn in Park21 zoveel mogelijk worden ontwikkeld rondom het stationsgebied van Hoofddorp. Doordat Park21 een meer lokaal en regionaal karakter krijgt zijn hotels in het gebied zelf niet langer noodzakelijk.
- Het CDA is geen voorstander van een nieuw grootschalig evenemententerrein in Park21 waar evenementen met de omvang van Mysteryland gehouden kunnen worden, maar ziet liever een kleinere opzet die aansluit bij het nieuwe karakter van Park21. Wij verwachten dat overlast van de aanvliegroute van Schiphol de haalbaarheid verkleint.

BEREIKBAARHEID

De toename van het aantal woningen, verduurzaming en nieuwe vormen van mobiliteit zorgen ervoor dat er de komende jaren veel moet worden gedaan om onze bereikbaarheid op orde te houden. Een goede infrastructuur is van belang voor onze gemeente, zodat iedereen veilig naar school, werk of de winkel kan. De “vrijheid van bewegen” staat hierbij voor op. Mensen moeten zelf de keuze kunnen maken tussen fiets, openbaar vervoer of auto. Dat vraagt niet alleen om een veilige en duurzame infrastructuur maar ook om goede voorzieningen zoals parkeerplekken voor fietsen en P+R voorzieningen. Wij houden hierbij rekening met de leefbaarheid door een goede inpassing in het landschap.

- Het doortrekken van de Noord/Zuidlijn naar Hoofddorp biedt mogelijkheden om de bereikbaarheid in Haarlemmermeer te verbeteren. Het NS station van Hoofddorp kan worden ontwikkeld tot een multimodaal knooppunt en een nadrukkelijke HUB-functie krijgen binnen de regio.
- Het voorkomen van piekbelastingen tijdens de spitsen kan door het in regionaal verband werkafspraken te formuleren. Dit houdt in dat er meer spreiding van reizen naar kantoor buiten de spits is en gelijkmatiger verspreid over de week. Wij willen dat de gemeente vanuit haar werkgeversrol een voorbeeldfunctie vervult.
- De bereikbaarheid tussen Haarlemmermeer en de Bollenstreek vraagt om snelle oplossingen voor de korte en middellange termijn. Wij willen het initiatief van de regietafel Bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek krachtig voort zetten en samen met onze buurgemeente komen tot oplossingen die kunnen rekenen op draagvlak. Investerings zijn noodzakelijk om woningbouw in Lisserbroek Turfspoor, Lisserbroek Noord en Cruquius Zuid te kunnen realiseren en de leefbaarheid in onze dubbeldorpen te borgen. Onderdeel hiervan zijn bijvoorbeeld:
  - Randweg Lisse-Lisserbroek met aansluiting op A44 of N207.
  - Verbreding Elsbroekerbrug (N207).
  - Nieuwe aansluiting N201 of N205 voor ontsluiting woningbouw rondom Cruquius.
- In samenwerking met de gemeente Amsterdam moet worden gekomen tot een acceptabele oplossing voor de bereikbaarheid tussen Badhoevedorp en Amsterdam. Dit geldt voor alle modaliteiten. Het autoluw maken van wijken in Amsterdam mag niet leiden tot extra verkeer in Badhoevedorp.
- Het verkeersstructuurplan (VSP) Badhoevedorp dient te worden uitgebreid met de nieuwste inzichten op ontwikkelingen in de omgeving (ook in Amsterdam). De probleemanalyse en oplossingsrichtingen vanuit de Netwerkstudie 2040 leveren hier input voor. Hiertoe behoren onder andere:
  - Verbreding Lijnderbrug en nieuwe randweg S106 naar A4 ten Zuiden van de Schipholweg.
  - Nieuwe HOV verbinding tussen Badhoevedorp en Schiphol met HUB langs de Schipholweg.
- Wij willen dat er voor Hoofddorp en Nieuw Vennep een nieuw VSP wordt opgesteld waarbij wordt gekeken of de huidige inrichting en het gebruik van onze wegen, fietspaden en wandelpaden nog voldoen.
- Voor de ontsluiting van de nieuwe woongebieden moeten de kansen die hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) en snelfietspaden bieden, worden benut. Een nieuwe HOV verbinding tussen Hoofddorp en de nieuwe woongebieden in het westen van Haarlemmermeer is hier een voorbeeld van (voor woningbouw Nieuw Vennep West en Lisserbroek)

- Wij zijn terughoudend met het autoluw maken van woongebieden. Dit kan alleen als dit vanwege overlast en /of verkeersveiligheid gewenst is.
- Het CDA wil blijven investeren in het fietsnetwerk inclusief de daarbij behorende voorzieningen zoals fietsenstallingen en openbare oplaadpunten voor elektrische fietsen.
- De veiligheid op fietspaden kan worden vergroot door bromfietzers naar de rijbaan te verwijzen. De ervaringen die landelijk zijn opgedaan kunnen op basis van maatwerk worden toegepast. Wij willen hiervoor een pilot starten op locaties waar veel ongelukken gebeuren (bijvoorbeeld op de IJweg tussen de Bennebroekerweg en de Noordelijke Randweg).
- De elektrische fiets zorgt ervoor dat het steeds eenvoudiger is om grotere afstanden per fiets af te leggen, waarmee de fiets een goed en reëel alternatief is voor de auto en het OV binnen de regio. Daarom wil het CDA investeren in regionale 'snelfietspaden', die goed aansluiten op ons eigen fijnmazige fietsnetwerk.

VERKEERSVEILIGHEID

Wij willen dat Haarlemmermeer een verkeersveilige gemeente is en dat het aantal verkeersslachtoffers wordt geminimaliseerd. Dit willen wij niet alleen bereiken met een veilige weginrichting maar ook met goede voorlichting en voldoende handhaving. Het gedrag van mensen veroorzaakt immers de meeste onveilige situaties in het verkeer. Het CDA wil dat de gemeente in samenwerking met de vervoersregio Amsterdam actief invulling geeft aan de Regionale Aanpak Verkeersveiligheid 2030. Het aantal 'blackspots' moet worden teruggebracht.

- Het CDA is er geen voorstander van dat binnen bebouwde kom standaard 30 km/h moet worden gereden in plaats van 50 km/h. Wij willen dat deze maatregel alleen wordt doorgevoerd op plekken waar dit effectief bijdraagt aan het verhogen van de verkeersveiligheid, zoals bijvoorbeeld in woonwijken (30 km/h zone). Maatwerk is nodig.
- Niet alleen de cijfers met betrekking verkeersongevallen zijn van belang voor het bepalen van de verkeersveiligheid. De veiligheidsbeleving van inwoners is ook van belang. Daarom willen wij dat bij herinrichting van wegen en het opstellen van verkeersplannen vaker een verkeerspsycholoog wordt ingezet.
- Het CDA wil dat inwoners- en ondernemers de kans krijgen om input te leveren over maatregelen voor het verhogen van de verkeersveiligheid. De lokale kennis van de situatie is waardevol omdat anders alleen op basis van momentopnames wordt besloten.

 Als het gaat om veiligheid moet niet alleen op getallen worden afgegaan maar moet ook de beleving van inwoners worden meegenomen

KLIMAAT & ENERGIE

Rentmeesterschap is een kernwaarde die past bij het CDA. Hoe houden we de wereld draaiend op een manier die vol te houden is? Een wereld waar we gezond ouder kunnen worden, waar voldoende veilig voedsel is voor iedereen, waarin grondstoffen niet uitgeput worden en waarin de natuur, als belangrijke basis voor ons leven, ruimte heeft. In de afgelopen maanden is de wereld vanwege de corona-crisis spectaculair veranderd. Zorg voor het klimaat en de biodiversiteit lijken naar achteren geschoven. Het CDA wil daarom blijven inzetten op verduurzaming met aandacht voor mens, natuur, en economie. “Wij willen Haarlemmermeer ook voor toekomstige generaties leefbaar houden”. Wij streven naar een goede balans tussen mens, milieu, natuur en economie zodat wij de wereld beter achterlaten voor onze (klein)kinderen. Dit lukt alleen als we dit samen doen: de overheid, het bedrijfsleven en alle inwoners. Alleen dan kunnen de we de doelstellingen van het Rijk om in 2050 volledig circulair te zijn behalen. Wij willen een realistische aanpak en een slimme volger zijn.

ENERGIE

De energietransitie is noodzakelijk om te voldoen aan de klimaatdoelstellingen van Parijs in 2030 en 2050. Het CDA vindt het belangrijk dat Haarlemmermeer invulling geeft aan haar bijdrage aan de regionale afspraken (RES 1.0). Het opwekken van meer duurzame energie door een goede balans van Zon- en Windenergie is hiervoor nodig.

- Energie die je niet gebruikt is het meest duurzaam. Het CDA zet daarom vol in op isolatie van woningen en energiebesparing en ziet hier een actieve, stimulerende en adviserende rol voor de gemeente.
- Het CDA onderschrijft het belang om ons gasverbruik terug te dringen en over te stappen op andere vormen van verwarming. Uitgangspunten voor het CDA bij deze transitie zijn dat de verandering zoveel mogelijk kostenneutraal is voor onze inwoners en dat zij de vrijheid hebben om zelf te kiezen voor een alternatief voor gas. Het CDA wil dat de gemeente goed communiceert over wat inwoners te wachten staat en wat de financiële consequenties zijn.
- Het CDA wil duurzame initiatieven van inwoners, ondernemers en instellingen volop de ruimte bieden. Hierbij is aandacht voor het uitgangspunt dat inwoners en ondernemers ook direct voordeel krijgen van hun investeringen.
- Het CDA wil dat er goed wordt omgegaan met onze vruchtbare polder. Daarom ondersteunen wij de ontwikkeling van zonneakkers in het vastgestelde zoekgebied, alleen als deze aantoonbaar in lijn loopt met de ontwikkeling van zonnepanelen op daken. De treden van de zonneladder moet gevolgd worden. Het kan niet zo zijn dat we onze landbouwgronden inzetten terwijl de ruimte op daken onbenut blijft.
- Het CDA is voorstander van windenergie binnen een daarvoor vast te stellen zoekgebied. Windenergie is onlosmakelijk verbonden met de bijdrage van Haarlemmermeer aan de RES 1.0.

LUCHTKWALITEIT

De luchtkwaliteit in Haarlemmermeer is door de aanwezigheid van Schiphol en de Rijkswegen A9, A4, A5 en A44, alsmede de provinciale wegen N200, N201 N205 en N207 niet goed. Wij willen dat de luchtkwaliteit wordt verbeterd om gezondheidswinst te behalen. Een integrale aanpak is nodig.

- We willen dat Haarlemmermeer zich net als veel anderen gemeente en provincies aansluit bij het 'Schone Lucht Akkoord'.
- Het CDA wil een lokaal onderzoek naar de luchtverontreiniging door Houtkachels. Recente RIVM informatie geeft verontrustende cijfers over de luchtverontreiniging door houtkachels in de vorm van fijnstof. Lokaal onderzoek moet uitwijzen op welke manier we dit in onze gemeente het beste kunnen terugdringen.
- We willen dat onze kinderen geen astma en andere luchtwegklachten ontwikkelen omdat ze in hun jonge jaren langdurig langs een drukke weg hebben gespeeld en/of gewoond.
- We willen voorkomen dat inwoners met zwakke longen in situaties terecht komen dat ze aan te hoge concentraties van fijnstof worden blootgesteld.
- Grote afwijkingen van de GGD-richtlijn zijn ongewenst.

VAN AFVAL NAAR GRONDSTOF

De uitrol van het project Van Afval Naar Grondstof (VANG) is gestart. Hoewel het CDA hier eerder geen voorstander van was zien wij nu in dat 'omdenken' nodig is om de hoeveelheid restafval per jaar per inwoner te verminderen en meer circulair te worden. Van de oude situatie met 2 bakken en brengparkjes gaan we over naar een 3 bakken systeem. Wij begrijpen dat de VANG veel aanpassing vraagt van onze inwoners en daarom willen wij dat er veel aandacht is en blijft voor voorlichting en communicatie. Maatwerk moet in ruime mate mogelijk zijn. De bereidheid van inwoners om op een andere manier te gaan denken bepaalt immers het succes van VANG.

- Op basis van een tussenevaluatie bepalen we of er aanpassingen nodig zijn om de doelstellingen binnen VANG te realiseren.
- We zetten in op afvalpreventie en het vaker hergebruiken van producten als stap richting een circulaire economie en een schone openbare ruimte.
- We sturen op hergebruik van producten binnen projecten van de gemeente. Naast recycling aan het einde van de keten dient ook al bij de ontwerpfase en het inbedden van een systeem de focus liggen op hoe het product zo lang mogelijk hergebruikt kan worden.
- We ondersteunen initiatieven rondom afvalpreventie, hergebruik en reparatie binnen de gemeente zoals de Repaircafé's.
- Waar afvalpreventie en hergebruik niet (langer) mogelijk is zetten we in op hoogwaardige recycling.
- Wij willen dat de JA-JA sticker in Haarlemmermeer wordt ingevoerd om de hoeveelheid afval te verminderen (ongelezen reclaimedrukwerk).

KLIMAAT

Het klimaat adaptief inrichten van onze ruimte wordt steeds belangrijker. Op verschillende plekken in Haarlemmermeer worden de negatieve gevolgen van klimaatverandering ervaren. Extremen lijden enerzijds tot overbelasting van ons hemelwater afvoersysteem en anderzijds tot verarming van onze bodem door aanhoudende droogte. In de tijd dat het klimaat verandert is het hebben van een zo groot mogelijke biodiversiteit een verzekering dat de natuur zich kan aanpassen aan de veranderende klimatologische omstandigheden.

- Bij bouwplannen en grote reconstructies wordt zoveel mogelijk uitgegaan van een klimaat adaptieve aanpak en inrichting. Zo wil het CDA investeren in het voorkomen van wateroverlast of hittestress door het aanleggen van waterbergingsmogelijkheden en het aanplanten van meer groen.
- Inwoners moeten worden gestimuleerd om zelf ook een bijdrage te leveren. Initiatieven zoals het 'Nederlands Kampioenschap tegelwippen' steunen wij daarom van harte. Een goede combinatie van grijs en groen in tuinen zorgt voor verbetering van de waterbergingscapaciteit.
- De beschikbaarheid van voldoende zoet water in Haarlemmermeer is essentieel voor de natuur en de landbouw. Het CDA zet zich er voor in om verzilting van het water zoveel mogelijk tegen te gaan. Bij nieuwe ontwikkelingen moet consequent worden getoetst of deze een risico op zoute kwel veroorzaken.
- Het CDA wil de biodiversiteit binnen de gemeente bevorderen. We zijn voorstander van ecologisch groenbeheer met oog voor biodiversiteit. Door inwoners te betrekken bij het groenbeheer in hun buurt vergroot het draagvlak, betrokkenheid en verantwoordelijkheid voor de eigen omgeving. In het buitengebied kunnen de agrariërs een bijdrage leveren in het (berm)beheer.
- Bewonersparticipatie en particuliere (groen)initiatieven van inwoners en ondernemers willen wij stimuleren.

“ Wij willen Haarlemmermeer ook voor toekomstige generaties leefbaar houden en daarom goed omgaan met klimaatverandering en de biodiversiteit ”

EERLIJKE ECONOMIE

We willen een vitale en levendige gemeente zijn met een eerlijke en sterke economie. In een eerlijke economie zetten wij in op verbreding en kiezen we voor bedrijven en ondernemers, die in de ontwikkeling en productie van goederen of dienstverlening daadwerkelijk iets toevoegen aan onze samenleving. Corona heeft de kwetsbaarheid van onze economie pijnlijk duidelijk gemaakt. Schiphol is de banenmotor van onze economie maar te veel bedrijven en ondernemers zijn afhankelijk van de luchtvaart en het toerisme. Dankzij de steunmaatregelen van het Rijk is het aantal faillissementen meegevallen en is de werkgelegenheid op orde gebleven. De afbouw van de steunpakketten kunnen echter tot gevolg hebben dat Haarlemmermeer alsnog geconfronteerd wordt met stijging van werkloosheid. Met een eerlijke economie willen we zorgen dat naast de luchtvaart andere sectoren worden versterkt en de kracht van het MKB optimaal wordt benut. Hierdoor wordt onze economie minder kwetsbaar.

- Het regionaal werkcentrum is belangrijk om coronawerkloosheid tegen te gaan daarom willen wij dit voorzetten totdat de noodzaak hiertoe is verdwenen.
- Door het faciliteren van meer functiemenging op bedrijventerreinen en het toevoegen van meer groen zorgen we voor een kwaliteitsimpuls waardoor meer ondernemers en bedrijven zich in Haarlemmermeer willen vestigen en onze economie zich verbreedt.
- Bij de ontwikkelingen van nieuwe bedrijventerreinen stellen we voldoende eisen om ervoor te zorgen dat de verdere 'verdozing' van ons landschap wordt gestopt. In plaats van de realisatie van grote grijze blokkendozen (distributiecentra) zetten wij in op bebouwing die goed wordt ingepast in de omgeving en naast m2 ook kwaliteit toevoegt.
- We creëren werkgelegenheid door de verdere ontwikkeling van het stationsgebied van Hoofddorp door Schiphol Trade Park (STP), Beukenhorst Oost en de President.
- Bij toepassing van aanbestedingsregels dienen ook lokale MKB-bedrijven een reële kans te krijgen op een opdracht van de overheid.
- Hoofddorp vraagt om een levendige binnenstad met een combinatie van het grootwinkelbedrijf, kleine zelfstandige winkels, horeca en cultuur. Bij het verder versterken van het centrumgebied moet ingezet worden op de diversiteit en de verblijfsfunctie.
- In het kernwinkelgebied willen we geen woningen toestaan op de begane grond. Om een levendige en aantrekkelijk centrum te houden is het van belang dat de begane grond een economische functie behoudt. Als CDA willen wij bedrijven aan de randen van het centrum stimuleren om te verhuizen naar het buitengebied om dit zo verder te versterken.
- De winkelcentra in de wijken zijn ook sociale ontmoetingsplaatsen en hebben daardoor een functie die het belang van uitsluitend bedrijvigheid overstijgt. Momenteel zijn een aantal winkelcentra verouderd waaronder in Hoofddorp, Badhoevedorp en Zwanenburg. Het CDA ondersteunt de inzet van de gemeente om samen met de eigenaren te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor herontwikkeling. De gemeente dient hierbij een regierol te vervullen om de verschillende belangen bij elkaar te brengen.

AGRARISCHE SECTOR

De agrarische sector is belangrijk en kenmerkend voor Haarlemmermeer. Agrariërs zijn dagelijks met passie bezig met het produceren van ons hoogwaardige voedsel. Daarbij hebben de boeren een zorgfunctie voor de omgeving. De grond in Haarlemmermeer is rijk, maar kwetsbaar. Je moet er dus heel zuinig mee omgaan. En dat doen de agrariërs in Haarlemmermeer. Het CDA is trots op onze agrarische familiebedrijven die passen op ons buitengebied en voor groot deel het onderhoud verzorgen. Toch hebben de agrariërs ook te maken met veel regels en staan ze altijd voor uitdagingen. Ze zijn steeds weer bezig met nieuwe manieren om efficiënter, duurzamer en met minder gewasbeschermingsmiddelen te telen. Het CDA wil dit stimuleren en de agrariërs hierin helpen. Zo kunnen we samen werken aan de voedselproductie van de toekomst.

- Ondanks dat veel bedrijven op een volgende generatie over gaan, zien we een ontwikkeling dat het aantal agrarische bedrijven de komende jaren zal verminderen. Hierdoor komen nieuwe mensen in de boerderijen wonen zonder agrarisch bedrijf. Als CDA willen we deze verandering mogelijk maken onder de voorwaarde dat de agrariërs niet in hun bedrijfsvoering worden beperkt.
- Agrariërs zijn zich heel bewust van duurzaamheid, natuur en milieu. Een aantal van hen is bijvoorbeeld al bezig met kringlooplandbouw. Dat vinden wij een mooie vorm van een volhoudbare agrarische sector. Dit soort mooie voorbeelden dragen wij actief uit binnen de gemeente zodat men van elkaar kan leren.
- Voor een vitale agrarische sector is het belangrijk dat agrarische bedrijven die 'door' willen in Haarlemmermeer, hiervoor voldoende ruimte krijgen. Het CDA zal zich daarom blijven inzetten voor een goede bereikbaarheid van de polder voor agrarisch verkeer en voor voldoende ontwikkelruimte op agrarische bouwblokken. Onder de voorwaarde dat de noodzaak wordt aangetoond, wordt het mogelijk om bouwblokken van agrarische ondernemingen en dienstverlenende bedrijven in de agrarische sector uit te breiden naar maximaal 2 ha, overeenkomstig de regels van de provincie Noord-Holland.

LUCHTVAART

De luchtvaart is al jaren de motor van onze economie. De ligging van Schiphol heeft grote invloed gehad op de ontwikkeling van onze gemeente. De afgelopen jaren is een maatschappelijk debat ontstaan waarin niet alleen de lusten maar ook de lasten een plek hebben gekregen. Inwoners maken zich steeds meer zorgen over hun gezondheid door de uitstoot van (ultra) fijnstof en CO₂ en ervaren overlast door trillingen en geluid. Het CDA wil dat de verstoorde balans tussen de luchtvaart en haar omgeving wordt hersteld. Door corona hebben we kunnen ervaren hoe dit voelt. Schiphol mag niet verder groeien dan het vastgestelde plafond van 500.000 vluchten per jaar. Daarnaast moet worden ingezet op het verduurzamen van de luchtvaart door minder energieverbruik, minder uitstoot van fijnstof en stillere vliegtuigen.

TOERISME

Voor toeristen die via Schiphol naar ons land reizen vormt Haarlemmermeer de entree van Nederland. Daarmee is Haarlemmermeer een belangrijke schakel binnen de toerismesector waarvan de gemeente de jaren voor corona crisis de vruchten heeft geplukt. Het aantal hotelkamers is in deze periode sterk gestegen dankzij de goede concurrentiepositie ten opzichte van Amsterdam. De toerismebelasting is hierdoor een belangrijke inkomstenbron geworden. Door de coronacrisis heeft het toerisme te maken gekregen met een enorme krimp en zijn de inkomsten voor de gemeente teruggelopen. Het herstel heeft zich ondertussen ingezet, mede dankzij de creativiteit van ondernemers in deze sector. Het CDA verwacht dat deze trend zich zal doorzetten maar betwijfelt of het 'massatoerisme' van weleer helemaal terugkeert.

- Het teruglopen van de inkomsten uit toeristenbelasting is mede aanleiding geweest voor omvangrijke bezuinigingen waar inwoners direct of indirect mee te maken krijgen. Het CDA vindt het eerlijk dat toeristen hier ook een bijdrage aan leveren en daarom willen wij de toeristenbelasting vanaf 2024 verhogen.
- Het CDA is terughoudend als het gaat om de bouw van nieuwe hotels rondom het stationsgebied van Hoofddorp en in Park21. Het realiseren van extra hotelkamers kan alleen aan de orde zijn als er aantoonbaar behoefte is. De lange termijn gevolgen van de coronacrisis zijn bepalend.
- Het CDA wil dat samen met de hotelbranche wordt gekeken op welke wijze hotelkamers kunnen worden ingezet als tijdelijke huisvesting. Voorwaarde is dat dit niet leidt tot overlast in de omgeving en er hiertoe voldoende regulering is.
- Verhuur van private woningen aan toeristen als vakantiewoning (bijvoorbeeld via Air B&B) is alleen mogelijk als hiervoor een vergunning is verkregen. Het CDA is voorstander van meer handhaving als er sprake is van structurele overlast.

“ Met een eerlijke economie willen we zorgen dat naast de luchtvaart andere sectoren worden versterkt en de kracht van het MKB optimaal wordt benut. ”

FINANCIËLE POSITIE

De forse economische tegenwind door Corona heeft niet alleen veel invloed gehad op ondernemers en bedrijven. De financiële positie van Haarlemmermeer is plotseling veranderd van sterk naar broos en kwetsbaar. In het meerjarenbeeld is de gemeente geconfronteerd met oplopende tekorten, tot ongeveer 15 miljoen euro structureel per jaar in 2025. De belangrijkste oorzaken zijn de hoge lasten voor Jeugdzorg en WMO, die onvoldoende compensatie van het Rijk kennen, de coronacrisis, waardoor inkomsten toeristenbelasting en parkeergelden sterk zijn achter gebleven en het niet reserveren voor groot onderhoud aan 40 jaar oude wijken.

Het CDA heeft de verantwoordelijkheid genomen om met een fors pakket aan ombuigingen het meerjarenbeeld weer in evenwicht te brengen. Hierbij zijn de minima ontzien en zijn de lokale lasten van inwoners en ondernemers niet verhoogd. Ondertussen is het economisch perspectief verbeterd en zijn er voor 2022 geen ombuigen meer noodzakelijk. Wij hebben er met een aantal moties voor gezorgd dat de meest ingrijpende ombuigingen op gebied van sport en welzijn kunnen worden herzien (zie 'Terugkijken met de blik vooruit').

- Het verhogen van de lokale lasten is alleen aan de orde als de balans tussen inkomsten en uitgaven structureel in disbalans met elkaar blijven (ook na ombuigingsmaatregelen). Het CDA wil hiermee voorkomen dat de rekening te snel bij de burger wordt neergelegd.
- Het CDA wil de lokale lasten op een niveau houden beneden het gemiddelde van vergelijkbare grote gemeenten.
- Met belastinggeld van inwoners moet zorgvuldig worden omgegaan en dit vereist een constante kritische blik op de uitgaven van de gemeente en een constante zoektocht naar kostenbesparingen. Het sobere, kleinere en doelmatige nieuwe Raadhuis is hier een goed voorbeeld van. Jaarlijks wordt 1,5 miljoen euro bespaard ten opzichte van de huidige huisvestingslasten.
- Een efficiënte, terughoudende en dienstbare gemeentelijke organisatie is het uitgangspunt, waarbij niet aan de vereiste kwaliteit mag worden getornd.

De financiële positie van de gemeente Haarlemmermeer is ten opzichte van vergelijkbare andere gemeenten en rekening houdend met de specifiek voor onze gemeente geldende risico's solide. De lokale lasten voor inwoners en bedrijven zijn in vergelijking met de omliggende gemeentes aanvaardbaar.

Het CDA heeft ervoor gezorgd dat bij de bezuinigingen de minima zijn ontzien en de lokale lasten van inwoners en ondernemers niet zijn verhoogd

